

Asia: VN/25055/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. 1 § Lain soveltamisala ja tavoitteet

-

2. 2 § Huoltovarmuudesta vastaavat viranomaiset

-

3. 3 § Huoltovarmuuskeskuksen asema ja toimiala

-

4. 4 § Huoltovarmuuskeskuksen tehtävät

Huoltovarmuuskeskuksen yhdeksi tehtäväksi nimetään säännöllisen huoltovarmuuden tilannekuvan ylläpitäminen. 4 §:n perusteluissa tuodaan esiin, että myös muut viranomaiset ylläpitävät tilannekuvia lähinnä omien hallinnonalojensa toimintojen tukemiseksi. Vesihuoltolain uudistuksessa ollaan säättämässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) velvollisuus ylläpitää vesihuollon tilannekuvaa ja toimittaa ilmoitus tilannekuvan muuttumisesta tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle ja valtioneuvoston tilannekeskukselle. Tilannekuvan muodostamiseksi ELY-keskuksen tulee tehdä yhteistyötä muiden viranomaisten ja Huoltovarmuuskeskuksen kanssa. Tällä hetkellä ja koronapandemiasta alkaen vesihuollon huoltovarmuuden tilannekuvaa on laadittu vesihuoltopoolin koordinoimana laajassa yhteistyössä toimialan ministeriöiden, viranomaisten, Huoltovarmuuskeskuksen ja vesihuoltolaitosten sekä tarvittaessa vesihuollon kriittisten palveluntarjoajien kanssa. Vesihuollon tilannekuvan tuottamisen velvoitteiden tarkentuessa Huoltovarmuuskeskukselle ja ELY-keskukselle, on varmistettava, että tietoja kerätään jatkossakin tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti siten, että vesihuoltolaitoksia ei rasiteta päällekkäisillä yhteydenotoilla, vaan tieto kerätään yhdessä sovituin menettelyin ja kyseisten viranomaisten sekä vesihuoltopoolin roolit sovitaan ja niiden välisen tiedonvaihdon jouhevuus varmistetaan.

5. 5 § Pääjohtaja ja johtoryhmä

-

6. 6 § Työjärjestys

-

7. 7 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjaus

-

8. 8 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjausryhmä

-

9. 9 § Huoltovarmuuden yhteistyöryhmä

-

10. 10 § Huoltovarmuusneuvosto

Huoltovarmuusneuvoston kokoonpanossa on varmistettava, että sen elinkeinoelämän jäsenet edustavat kattavasti kaikkia CER-direktiivin määrittelemiä kriittisen infrastruktuurin toimialoja, jotta niiden tarpeet tulevat huomioiduiksi huoltovarmuusneuvoston tehtävissä.

11. 11 § Sektorit, poolit ja toimikunnat

On tärkeää, että merkitykselliseksi ja tarpeelliseksi koetun poolitoiminnan jatkuvuus sekä viranomaisen ja elinkeinoelämän välinen yhteistyö ja tarvittava tiedonvaihto turvataan lainsäädännön muutoksessa.

Esitys varmistaa eri toimialojen poolien huoltovarmuustoiminnalle yhdenmukaiset kansalliset tavoitteet ja painopisteet. Ehdotamme että 11 §:n kolmannessa momentissa tarkennettaisiin, että huoltovarmuuden tavoitteiden ja vuosittain asetettavien painopisteiden huomioon ottamisen lisäksi poolien tehtävänä on tunnistaa ja edistää oman toimialansa huoltovarmuuden kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi tarvittavia mahdollisia toimenpiteitä. Yhteisten ja yleisten tavoitteiden ja painopisteiden lisäksi on tärkeää, että poolien ja huoltovarmuustyössä kuullaan ja otetaan huomioon eri toimialojen omat tarpeet.

Poolien toiminnassa otetaan aiempaa vahvemmin huomioon poolien mahdolliset tehtävät normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa. Ehdotamme, että 11 §:n perusteluissa tuodaan esiin, että pooleille määritelty toimialan huoltovarmuuden ylläpitäminen ja kehittäminen voi pitää sisällään myös poolin mahdolliset tehtävät normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa ja niiden edellyttämät resurssit pitää ottaa toiminnassa huomioon.

12. 12 § Valtion varmuusvarastointi

-

13. 13 § Valtion varmuusvarastoja koskeva päätöksenteko

-

14. 14 § Varmuusvarastoituja lääkkeitä, lääkinnällisiä laitteita, henkilösuojaimia ja muita terveydenhuollossa käytettäviä tavaroita koskeva päätöksenteko

-

15. 15 § Tuotantovarausten ja suorituskkyvarausten hankinta

-

16. 16 § Huoltovarmuusrahasto ja huoltovarmuusmaksu

Huoltovarmuusrahaston on keskeinen huoltovarmuuden varmistamiseksi ja sen pitkäjänteinen kantokyky pitää varmistaa.

17. 17 § Huoltovarmuusrahaston hallinto

-

18. 18 § Kirjanpito, tilintarkastus ja tilinpäätös

-

19. 19 § Lainanottovaltuus

-

20. 20 § Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

Pidämme vesihuollon järjestämisen kannalta tärkeänä, että Huoltovarmuuskeskuksella on pykälän 20 § mukaisesti mahdollisuus myöntää Huoltovarmuusrahastosta tukea taloudelliseen tai muuhun toimintaan. Yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömän vesihuoltopalvelun järjestäminen voi joissain tilanteissa edellyttää varautumisen menettelyjä, jotka eivät ole yksittäisen vesihuoltolaitoksen palvelun jatkuvuuden näkökulmasta tarkoituksenmukaisia, mutta joita tarvitaan kansallisesti turvaamaan välttämättömät toiminnot. Joidenkin vesihuoltopalvelun järjestämiseksi välttämättömien hyödykkeiden saannin varmistamiseksi saattaa olla tarpeen ottaa käyttöön myös luvussa 6 olevia materiaalsen varautumisen keinoja.

21. 21 § Muissa laeissa säädettyt tuet ja korvaukset

-

22. 22 § Omaisuuden siirtyminen

-

23. 23 § Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus

-

24. 24 § Tietojenantovelvollisuus

-

25. 25 § Salassa pidettävän tiedon luovuttaminen

Huoltovarmuuskriittisillä yrityksillä on merkittävä rooli huoltovarmuuden tilannekuvan tuottamisessa ja toisaalta tilannekuva on tärkeä elinkeinoelämän toimijoille niiden oman huoltovarmuustyön ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Tilannekuvatiedon saanti motivoi toimijoita

lainsäädännön vaatimusta paremmin myös toimittamaan tilannekuvaan tarvittavia tietoja, ja tämä tiedonvaihto pitää lainsäädännön varmistaa ja mahdollistaa. 25 §:n perusteluissa pitäisi tarkentaa, että pykälän mukaa tilannekuvatietoon oikeutetut poolitoiminnassa mukana olevat, sektori- pooli- ja toimikuntatoimintaan osallistuvat elinkeinoelämän yritykset ja järjestöt kattavat varsinaisten poolitoimikuntien jäsenten yritysten lisäksi huoltovarmuuskriittisiksi määritellyt toimijat.

26. 26 § Virka-apu

-

27. 27 § Uhkasakko

-

28. 28 § Huoltovarmuusrikkomus

-

29. 10. luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

-

30. Muu asia, jonka haluatte tuoda työryhmän tietoon

-

Liikanen Riina
Suomen Vesilaitosyhdistys ry